

Η επιστροφή του Ασώτου: η χαροποιός Μετάνοια

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η πορεία του νεώτερου γιου (Κυριακή του Ασώτου)

Η πορεία του νεώτερου γιου, είναι η πορεία του ανθρώπου της πτώσεως, πορεία προς τον θάνατο, στην αληθινή κόλαση, γιατί είναι πορεία απόρριψης και εγκατάλειψης του Θεού. Ξεκινά από τη στιγμή, που ο νεώτερος γιος ζητά να φύγει από το πατρικό σπίτι και την παρουσία του Πατέρα. Και όταν λέμε να φύγει, δεν σημαίνει σε άλλο τόπο, αλλά σε άλλο τρόπο ζωής. Να μην είναι κάτω από την κηδεμονία του Θεού και χωρίς την τήρηση των εντολών Του, που είναι ζωή. Πίστεψε πως μπορεί μόνος του να γίνει θεός. Νόμισε πως είναι ικανός για όλα. Νόμος του ο εαυτός του, η φιλαρέσκειά του, η φιλαυτία του. Έκανε κακή χρήση του θείου χαρίσματος του «αυτεξουσίου», της ελευθερίας, που μας χάρισε ο Θεός να επιλέγουμε τον τρόπο ζωής μας, μαζί μ' Αυτόν ή χωρίς Αυτόν.

Γι' αυτό ο Πατέρας-Θεός δεν προσπαθεί να αποτρέψει το γιο του από τη φυγή, γιατί δεν θέλει κοντά του ανθρώπους, που δεν Τον αγαπούν και νομίζουν πως δεν τον έχουν ανάγκη. Τους αφήνει να ωριμάσουν, να καταλάβουν την ανεπάρκειά τους, να δοκιμασθούν ελεύθερα και μόνοι τους να επιστρέφουν.

Έτσι ο άσωτος -ο πεπτωκώς άνθρωπος- «συναγαγών άπαντα» τα θεία χαρίσματα, την «ουσία» του πατέρα του, «αποδημεί» από τον τρόπο ζωής του Θεού, την προσωπική σχέση μαζί Του και αρχίζει άλλη ζωή, χωρίς τον Θεό. Τον ενδιαφέρει να ζήσει βιολο-γικά, για να ικανοποιεί τις επιθυμίες του υλικού μέρους της ύπαρ-ξής του. Και εγκαταλείποντας τον Θεό, παίρνουν τη θέση Του τα αμαρτωλά πάθη. Αυτά τον κυβερνούν και τον κατευθύνουν και υποδουλώνεται σ' αυτά. Η «ουσία» του, τα χαρίσματα που του έ-δωσε ο Θεός, διασκορπίζονται στα διάφορα πάθη, για να απολαύσει τις ηδονές της αμαρτίας. Οι ηδονές όμως δεν διαρκούν. Μόλις ο άνθρωπος δοκιμάσει την ηδονή, αυτή φεύγει και ο άσωτος θέλει την επανάληψή

της. Ο διάβολος δεν επιτρέπει τον κορεσμό, για να μη σταματήσει ο άνθρωπος να αμαρτάνει. Είναι η αμοιβή των δαιμόνων, όταν ο άνθρωπος υποδουλωθεί σ' αυτούς. Είναι ο θά-νατος της ψυχής από την απουσία του Θεού.

Το Ευαγγέλιο μιλά για λιμό και στέρηση του άσωτου. Είναι ο λιμός για τον οποίο ομιλεί ο Μ. Κανών, «Λιμός Θεού κατέλαβέ με». Είναι η πνευματική πείνα από τη στέρηση του Θεού. Όλες οι τροφές, που ικανοποιούν μόνο το σώμα, μοιάζουν με ξυλοκέρατα, αν λείπει ο «Άρτος της Ζωής». Τρέφεται το σώμα, αλλ' η ψυχή πεθαίνει από ατροφία και ακολουθεί η φθορά και ο θάνατος του σώματος. Επειδή η φιλήδονη ζωή δεν χορταίνει τον άνθρωπο, νοιώθει την πείνα και τη στέρηση του Θεού, από το διασκορπισμό των θείων χαρισμάτων. Τίποτε το θείο και πνευματικό δεν του μένει. Η στέρηση είναι πλήρης. Γι' αυτό και έγινε ά-σωτος, δηλα-δή στερημένος σωτηρίας. Στερημένος από τον Θεό, από τη σχέση μαζί Του, από την ευλογία να αγαπά και να αγαπάται. Η φύση του αμαυρώθηκε.

Το κενό όμως του Θεού, κανένας δεν μπορεί να το αναπληρώσει. Χωρίς Θεό θα είναι μόνο «σάρκα», που φθείρεται και πε-θαίνει. Εξομοιώνεται προς τα ζώα και μάλιστα τους χοίρους. Η ζωή του έγινε χοιρώδης, δηλαδή εμπαθής και ακάθαρτη. Σ' αυτό τον εξώθησαν και οι «πολίτες» της μακρινής εκείνης από τον Θεό χώρας, οι δαίμονες. Εκεί οδηγείται ο άνθρωπος, που θεωρεί βαρύ το ζυγό του Κυρίου. Υποτάσσεται στο ζυγό των παθών και πέφτει στην κατάσταση των ζώων. Τη δόξα και την τιμή που του χάρισε ο Θεός, τη σχέση με τον Θεό της αγάπης και τους αδελφούς του, την πήραν οι χοίροι, τα ξυλοκέρατα, οι χοιροβοσκοί, η σάρκα, τα πάθη. «Πάση ηδονή επομένη εστίν η αηδία» (αββάς Ισαάκ). Εκείνο που ακολουθεί τη σαρκική ηδονή είναι η αηδία.

«Τη νοοτροπία του ασώτου, ας τη ζητήσουμε στους εαυτούς μας (Ι.Χρυσ.).

Ἦλθεν «εις εαυτόν»

Μετά τη συνειδητοποίηση της πτώσεώς του, της αποτυχίας και της αστοχίας του να απολαύσει τη ζωή, όπως σχεδίασε και ορα-ματίστηκε, «ήλθεν εις εαυτόν». Επομένως όταν ενεργούσε, όπως ενήργησε, ήταν «εκτός εαυτού». Η αναγνώριση της πτώσεώς μας, είναι προϋπόθεση για τη μετάνοια.

«Αρχή Μετανοίας το πένθος», η λύπη. Είναι το ξεκίνημα για τη σωτηρία. Τώρα αρχίζει να καταλαβαίνει ότι η τάση για απομάκρυνση από τον Πατέρα του, ήταν οι αντιστάσεις της σαρκικής φύσεώς του, για να μην υποταγεί στον Θεό και το θέλημά του. Επειδή υπόκυψε στην αυτόνομη χοϊκή φύση του, υποδουλώθηκε σ' αυτή και έφθασε μέχρι τον άδη. Τώρα που έγινε «νεκρός και απολωλώς», θα κατάλαβε το κόστος της απομάκρυνσης από τον Θεό Πατέρα.

Η μόνη σωτηρία είναι το: «Αναστάς πορεύσομαι προς τον Πα-τέρα μου». Όσο κι' αν βυθίστηκε στην ακολασία και την ασωτία, όσο κι' αν έζησε στον άδη, η εικόνα του Πατέρα δεν αφανίστηκε από μέσα του. Η δίψα της επιστροφής στον πατέρα, είναι κατά-λοιπο από τον αρχικό τρόπο της ζωής ως αγάπης και κοινωνίας με τον Πατέρα.

Η αίσθηση ότι έχει πατέρα έγινε η σωτηρία του. Και όταν τον εγκατέλειπε, πατέρα τον είπε και τώρα που επιστρέφει, πατέρα τον προσφωνεί. «Αναστάς» από την πτώση του, ήλθε προς τον πατέρα αυτού.

Και ο πατέρας φαίνεται υπερβολικά σπλαχνικός. Με τη σιωπώσα αγάπη του, τον ανέμενε στον σταυρό της αναμονής, μέχρι να επιστρέψει. Και τώρα τρέχει μακριά, τον αγκαλιάζει ολόκληρο και τον καταφιλεί, για να του δείξει πως γίνεται δεκτός, όχι σαν δούλος, αλλά υιός. Με το φίλημά του τον εξαγνίζει και τον αγιάζει.

Παρ' όλη την αγάπη του πατέρα ο άσωτος, που τώρα σώζεται, εξομολογείται την αμαρτία του: «Ἡμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιόν σου...». Είναι σαν να λέγει: Για όλα εγώ πταίω. Δεν τα ρίχνει στον πατέρα του, πως τον είχε τάχα πολύ αυστηρά, πως τον καταπίεζε και γι' αυτό έφυγε. Πιστεύει πως μόνο αυτός είναι ένο-χος και αποφεύγει όλες τις δικαιολογίες. Οι εντολές του Πατέρα Του ήταν «φορτίο ελαφρό».

Ο πατέρας τον αποκαθιστά στην αρχική θέση του υιού. Τον ντύνει με την αρχική στολή, τη θεία Χάρη και του χαρίζει ξανά την υιοθεσία. Δεν τον κάνει «μίσθιον» (=μισθωτό) αλλά υιό αγαπητό. Του προσφέρει «δακτύλιον» στο χέρι, που είναι ο αρραβώνας της μελλούσης ζωής και Βασιλείας, που είναι σημείο ότι ξαναρχί-ζει η σχέση με τον επουράνιο Νυμφίο.

Αν η αρχή της Μετανοίας είναι το πένθος, το τέλος είναι η αποκατάσταση στον πατρικό οίκο. Αρχίζει μια άλλη ζωή, ως αγάπη, σχέση και κοινωνία με τον Θεό και τους ανθρώπους, «κατ' ει-κόνα» της ζωής των προσώπων της Αγίας Τριάδος. Είναι συμ-μετοχή στη ζωή του Χριστού. Αυτό είναι Μετάνοια. Και «υποδήματα εις τους πόδας» για τον ευαγγελισμό, γιατί χριστιανός είναι «η του πλησίον ωφέλεια».

Και ακόμη είναι η δύναμις για να «πατά επάνω όφρων και σκορπίων» (τον σατανά). Και του δίνει και το πιο σπουδαίο: Τον «Μόσχον τον σιτευτόν» -Σώμα και Αίμα Χριστού- που σφάγηκε, για να μας μεταδίδει τη ζωή του. Τώρα θα απαλλαγεί από τον «λιμόν Θεού», γιατί θα τρώγει τον «Μόσχον», τον «πάντοτε εσθιόμενον και μηδέποτε δαπανώμενον». Είναι η τροφή για όσους μένουν στο σπίτι του Πατέρα. Και «φαγόντες ευφρανθώμεν». Όλους τους ενώνει μεταξύ τους και με τον Θεό η κοινή συμμετοχή στον «Μόσχον τον σιτευτόν». Αρχίζει ένας και-νούργιος τρόπος ζωής, αγάπης και κοινωνίας. Και αλληλοπεριχώρησης. Όλοι χωράνε σε όλους και στον Θεό και ο Θεός σ' αυτούς. Είναι αυτό που συνιστά την Εκκλησία. Σ' αυτή τη νέα ζωή, μας οδηγεί η Μετανοία, το δεύτερο Βάπτισμα. Απαιτείται όμως αγώνας για διαφύλαξη. Ο φόβος μήπως φθάσουμε σ' αυτό το ξε-πεςμό, «μοιάζει με ράβδο πατρική που μας κυβερνά, μέχρι που θα φθάσουμε στον παράδεισο τον πνευματικό. Και όταν φθάσουμε εκεί μας αφήνει (ο φόβος) και φεύγει» (αββάς Ισαάκ).

(Διήρητο διά των σπορίμων, τ.Β΄, εκδ. Ι. Μητροπ. Λεμεσού, 2008, σ. 318-322)